

The Successful Way To Change Behaviour

Efektivní školení bezpečnosti

Ostrava 28. 5. 2014

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Úvodní cvičení k tématu: „Jak připravit efektivní školení bezpečnosti“

Cvičení: Chování v případě požáru

Právě teď začal hořet flipchart.

Co byste udělali?

Prosím, popište jednotlivé kroky Vašeho jednání.

Proč školíme?

Zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je možné pouze tehdy, jestliže kromě technických a organizačních řešení k tomu zároveň přispějí také pracovníci svým chováním a přístupem.

Pracovníci mohou pracovat bezpečně jen za podmínky, že jsou správně informováni o rizicích, nebezpečích a preventivních opatřeních. Díky tomu si mohou uvědomit ohrožení. K tomu slouží školení bezpečnosti, která jsou rovněž stanovena a vyžadována legislativou, případně dodatečná školení, která pro své pracovníky zajišťuje zaměstnavatel.

Školení jsou vedena s následujícími cíli

- Informování o ohroženích a prostředcích ochrany.
- Informování o změnách.
- Zvýšení vnímavosti k ohrožením.
- Motivace k bezpečnému chování.
- Vytvoření aktivního přístupu k bezpečnosti.
- Zavedení procesu změn.
- Vyžádání a uzavření závazných dohod.

Díky tomu je podporována bezpečnost a ochrana zdraví, zlepšuje se kvalita, redukuje se chyby a zlepšuje se efektivita.

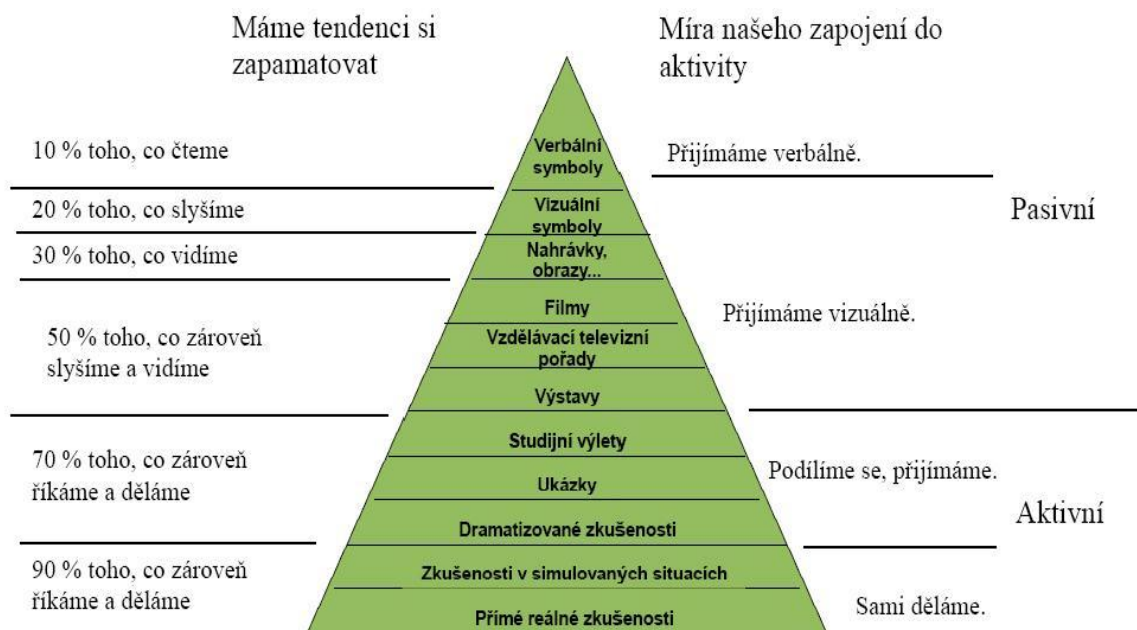

Co rozhoduje o tom, jestli si lidé dokážou něco zapamatovat?

- Ne déle než 30 minut.
- Nepoučovat, ale ptát se.
- Vyžadovat odpovědnost sám za sebe.
- Šokující věci si lidé zapamatují, ale ne vždy vedou ke změnám chování.
- Klást důraz na důležité body.
- Jasně rozdělit a strukturovat školení (využití například popisu místních provozních bezpečnostních předpisů na daném pracovišti).
- Využít efekt prvotního (primacy) a posledního (recency): pamatujeme si lépe části ze začátku a konce série.
- Odkazovat na reálné situace z pracovního místa.
- Podávat pouze nezbytné informace.
- Dovolit ukázky a objasnění, vyžadovat znalosti.
- Používat jasný jazyk.

Kužel učení (*Cone Of Experience*)

Vyučovací zkušenosti a poznatky z pozorování žáků při vyučování posloužily Edgaru Daleovi jako podklad pro tvorbu jeho patrně nejznámějšího díla - diagramu **Cone Of Experience** (někdy se také uvádí pod názvem **Cone Of Learning**, v české literatuře "kužel zkušenosti" nebo "kužel učení"). Edgar Dale poprvé publikoval svůj Cone Of Experience roku 1946 v knize *Audio Visual Methods In Teaching*.

Zapamatujeme si

10% z toho	co čteme
20% z toho	co slyšíme
30% z toho,	co vidíme
50% z toho,	co slyšíme a vidíme
70% z toho,	co sami říkáme
90% z toho,	co sami děláme

Jak chci, aby se ke mně přistupovalo, jako k účastníkovi školení?

Přeji si aktivně se účastnit školení a přispívat svými znalostmi (ve skupině: mít rovnocenný podíl), proto je nutné:

- vytvořit atmosféru, která podporuje učení;
- zapojit pracovníky a využívat otázky;
- brát pracovníky vážně;
- pracovníky považovat za místní experty – vyjadřovat respekt a uznání.
- Nadřízení musí ukázat, že pro ně je bezpečnost práce důležitým tématem a že berou školení vážně.
- Kontakt nadřízený – pracovník musí být jasný: porozumění a dohody, které jsou uzavřeny během školení, musí být v budoucnosti dodržovány i nadřízenými.

Čeho chceme dosáhnout pomocí školení? Jak toho mohu docílit?

- Pracovníci musí poznat důvody pro stanovení daných předpisů bezpečnosti a dodržovat je.
- Musíme jimi „zatřást“ a přivést je k zamyšlení.
- Proto je nutné: vtáhnout pracovníky – vést dialog místo monologu.
- Zvýšit efekt školení použitím otevřených otázek, protože motto zní: „Kdo se ptá, vede.“
- Uzavírat se dohody a od pracovníků vyžadovat jasné sliby.
- Vytvářet závazky a signalizovat vážnost.
- Proto: je potřebné vypracovat plán s přesně danými odpovědnostmi.
- Proto: se stanovují pravidla chování, která splňují následující kritéria:
  - jasná a jednoznačná
  - srozumitelná
  - pozitivně formulovaná
  - kontrolovatelná, vymahatelná.

Jak využívat otázky?

Existují různé metody, jak povzbudit pracovníky, k zájmu o danou tematiku.

Vždy platí zásada: **Smích je povolen!**

Několik hlavních modulů a metod.

Metoda „Klíčová otázka“

Postup

- ✓ Zapište klíčovou otázku (např. na flipchartu).
- ✓ Vyvolejte rozhovor mezi pracovníky (ve dvojicích).
- ✓ Shromážděte společně informace z pléna např. písemně na flipchartu.
- ✓ Pomocí doplňkových otázek vyvolejte diskusi.
- ✓ Rozdělte odpovědi tak, aby dávaly smysl a byly sestaveny tematicky.
- ✓ Stručně shrňte výsledky.
- ✓ Uzavřete dohodu týkající se vypracovaných zásad chování.

Metoda „Pod palbou otázek“

Postup

- ✓ Stanovte téma.
- ✓ Následně zadávejte otázky konkrétním účastníkům a čas od času mezi nimi zadejte další dvě až tři otázky jednu po druhé jednomu účastníkovi.
- ✓ Měňte zcela nesystematicky partnera k rozhovoru.
- ✓ Změňte partnera vždy, když vidíte, že máte před sebou „experta“ nebo když na první otázku nepadla žádná odpověď.
- ✓ Dále se ptejte dalších účastníků.
- ✓ Krátce shrňte výsledky.
- ✓ Uzavřete dohodu týkající se vypracovaných zásad chování.

Další metody pro větší zapojení účastníků

Metoda „Vzájemné školení“

Postup

- ✓ Stanovte téma.
- ✓ Rozdělte účastníky na skupinky po 3 účastnících
- ✓ Následně dejte vždy dvojici základní informace a požadavky na znalosti o daném tématu a krátký čas na to, aby si informace prostudovali
- ✓ Třetí ze skupiny má v té době krátké „volno“
- ✓ Úkolem dvojice, která měla materiály je pomocí otázek předat základní informace o tématu a navést k vyřešení úkolů.
- ✓ Následně mohou účastníci, kteří „se byli školení“ seznámit ostatní s tím, co se naučili.
- ✓ Krátce shrňte výsledky.
- ✓ V případě, že došlo stanovení pravidel chování, uzavřete dohodu týkající se těchto vypracovaných zásad chování.

Pravidla chování

Jasná a jednoznačně formulovaná
Srozumitelná pro toho, kdo vykonává činnost
Pozitivně formulovaná
Kontrolovatelná

Příklad:

Zásady chování týkající se bezpečného zacházení s žebříkem.

- Žebřík může používat pouze ta osoba, která k tomu byla dříve proškolená.
- Před začátkem práce je nutné provést kontrolu a prohlédnout žebřík pod správným úhlem. Přitom se kontroluje, zda je v pořádku technicky.
  - Žebřík musí mít protiskluzové zakončení nohou.
  - Řetěz/páska musí být nepoškozené a při použití roztažené.
  - Příčky nebo stupně musí být kompletní a nesmí být poškozené.
  - Karta (štítek) z pravidelné kontroly se musí nacházet u žebříku.
- Používáme pouze nepoškozené žebříky. Při poškození je nutné okamžitě nahlásit závadu mistrovi.
- Je nutné zkontrolovat pracoviště a dbát na dobrý stav podlahy.
- Podlaha pod žebříkem musí být rovná.
- Jestliže žebřík stojí v průchodu, je potřebně oddělit pracovní prostor výstražnou páskou.
- Na žebřík je možné vystoupat pouze tehdy, jestliže jsou podrážky bot čisté a suché.

Použití žebříku:

- Na jednoduchém žebříku je možné stát od horního konce minimálně 0,8m.
- Na žebříku vystupuje a pracuje pouze jedna osoba.
- Žebřík musí být postaven tak, aby nebylo nutné se vychylovat do boku.
- Zabezpečovací páska/řetízek musí být maximálně napnutý.
- Při výstupu a sestupu se obě ruce drží žebříku.
- Na žebříku není možné transportovat břemena o hmotnosti nad 15kg.

Skupinová práce: příprava školení

Prosím, abyste v průběhu 30 minut provedli přípravu na školení, které dostanete zadáno jako skupina a pak je předvést v plénu (čas trvání: maximálně 20 minut).

Prosím, abyste se v průběhu přípravy zamysleli nad následujícími body:

- 1) Co je cílem školení? Čeho chceme dosáhnout pomocí tohoto školení?**

- 2) Jaké materiály mám k dispozici? Jaký obsah představím?**

- 3) Jaké otázky můžeme k tomuto tématu položit pracovníkům? (Zkuste, prosím, najít minimálně 10 otázek, které můžete/chcete v průběhu školení zadat.)**

- 4) Jaké dohody je možné uzavřít na konci?**

- 5) Kdo ze skupiny pak provede školení?**

Doplňkové materiály, pracovní karty ke cvičením

Cvičení: Hluk

Ve výrobní hale je hluk na úrovni 86dB. Pracovníci pracující u soustruhů na obrábění kovů jsou vystaveni hluku po celý osmihodinový pracovní den.

Jaké mohou být důsledky působení hluku této intenzity na organismus člověka? (Uveďte alespoň 4 příklady)

Jak se musí pracovníci chovat, aby se jim nic nestalo?

Jaká technická/organizační řešení je možné zavést na tomto pracovišti?

Co je nutné dodržovat, pokud pracovníci musí používat nepřetržitě osobní ochranné pracovní prostředky?

Cvičení: Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP)

Bezpečnostní značka	Co přesně znamená tento piktogram?	Při jakých činnostech musím daný OOPP používat?	Jaká jsou přitom ohrožení?
			
			
			
			
			

Kdy nejsou uvedené OOPP používány a proč?

Cvičení: Bezpečnostní značky

Značka	Co přesně znamená tato značka?	Při jakých činnostech ji používáme nebo kde je umístěna?	Jaká při tom existují ohrožení?
			
			
			
			
			
			

Kde existují „šedé zóny“, případně místa, kde se tyto značky nedodrží?

Cvičení: Značení nebezpečných látek

Označení	U jakých nebezpečných látek se používá tento symbol?	Na jaká nebezpečí upozorňuje?	Co je důležité brát v úvahu při používání těchto látek?
 E			
 O			
 T+			
 F+			
 Xi			

Kde se vyskytují problémy nebo potíže při práci s nebezpečnými látkami?

Samostatná práce: Příprava následujícího školení

Zamyslete se

1) Jaké je téma mého následujícího školení?

2) Co bude cílem tohoto školení?

3) Jaké otázky mohu klást svým pracovníkům na dané téma? (Promyslete si minimálně 5 otázek, týkajících se Vašeho následujícího školení.)

4) Jaké dohody mohu uzavřít na konci?